

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
кафедра Права Європейського Союзу

Узгоджено:

Проректор з наукової роботи

_____ А.П. Гетьман

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«Інституційне право Європейського Союзу»

(варіативна)

Рівень вищої освіти – третій освітньо-науковий рівень

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Харків – 2018

Силлабус навчальної дисципліни «Інституційне право Європейського Союзу»: галузь знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальність 293 «Міжнародне право», третій освітньо-науковий рівень (доктор філософії)

Розробник:

Маринів Іванна Ігорівна

доцент кафедри Права Європейського Союзу, кандидат юридичних наук

Затверджено на засіданні кафедри (**назва кафедри**) протокол № ____ від _____ 2020 р.

Завідувач кафедри _____

Зміст

1. Вступ	4
2. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни	6
3. Вимоги викладача	12
4. Контрольні заходи результатів навчання.....	13
5. Показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень здобувачів	Error! Bookmark not defined.
6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи здобувачів	17

1. Вступ

Назва навчальної дисципліни	Інституційне право Європейського Союзу
Вид навчальної дисципліни	Вибіркова
Викладач	Маринів Іванна Ігорівна, доцент кафедри права Європейського Союзу, кандидат юридичних наук
Контактний телефон	057-704-05-39
E-mail	i.i.maryniv@nlu.edu.ua
Консультації	Викладач перебуває на кафедрі відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій. Вул. Динамівська, 4, ауд. 810.
Онлайн консультації	Ідентифікатор конференції Zoom: 655 775 0720, код доступу: 284214

2. *Ціль* навчальної дисципліни: надання аспірантам поглиблених теоретично-методологічних знань щодо дослідження закономірностей появи і розвитку інституційного механізму Європейського Союзу, що включає в себе вивчення еволюції правового статусу інституцій, особливості діяльності органів та агенцій, дослідження взаємовпливу та взаємоконтролю інституційного механізму ЄС.

Завданнями навчальної дисципліни є визначення основних закономірностей становлення, розвитку та функціонування інституційного механізму Європейського Союзу.

3. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-наукової програми:

а) навчальна дисципліна «Інституційне право Європейського Союзу» належить до циклу дисциплін вільного вибору аспіранта;

б) при вивченні цієї дисципліни використовуються знання, отримані з наступних дисциплін – «Організація та методологія наукових досліджень», «Актуальні проблеми міжнародного публічного права».

в) основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при підготовці дисертаційного дослідження.

4. Опис навчальної дисципліни

- кількість кредитів ЄКТС – 7;
- загальна кількість годин – 210, у т.ч. лекції – 30 год., практичні заняття – 30 год., самостійна робота – 150 годин;
- термін викладання – 3 семестр.

5. Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти

Предметні компетентності здобувача вищої освіти, сформованих в результаті освоєння навчальної дисципліни:

ПК – 1. Здатність до аналізу, оцінки та синтезу теоретичних основ діяльності інституцій, органів, агенцій Європейського Союзу, зокрема, пов'язані з темою дисертаційного дослідження, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань.

ПК – 2. Готовність використовувати концептуальні та методологічні знання в дослідженнях розвитку інституційного механізму ЄС.

ПК – 3. Здатність до критичного аналізу, оцінки і синтезу нових та комплексних ідей з інституційного права Європейського Союзу.

ПК – 4. Здатність до визначення правової природи комунітарної співпраці держав-членів Європейського Союзу та прояву наднаціональних повноважень інституцій в процесі реалізації ними своїх повноважень.

ПК – 5. Здатність до аналізу, тлумачення та оцінки установчих актів ЄС, актів, прийнятих інституціями, регламентів роботи інституцій та рекомендаційних актів органів і агенцій Європейського Союзу.

ПК – 6. Здатність до критичного аналізу, оцінки і синтезу теоретичних особливостей взаємодії та взаємоконтролю інституційного механізму Європейського Союзу.

ПК – 7. Здатність до аналізу, тлумачення та оцінки практики Суду Європейського Союзу.

В результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

РНС НД – 1.1. Наявність поглиблених наукових та практичних знань про особливості новітніх теорій, концепцій, підходів щодо розуміння сутності інституційного механізму ЄС.

РНС НД – 1.2. Вміння застосовувати загальнонаукові та спеціальні методи у історичних дослідженнях інституційного механізму ЄС.

РНС НД – 1.3. Вміння застосовувати комплексні та міждисциплінарні підходи у історичних дослідженнях інституційного механізму ЄС.

РНС НД – 2.1. Вміння працювати з іноземними базами даних діяльності інституцій, органів, агенцій, інформації про результати їх діяльності в офіційних щорічних звітах, архівами, довідниками, фаховими періодичними виданнями, збірниками наукових статей, монографіями, дисертаціями та іншими джерелами.

РНС НД – 2.2. Вміння проводити аналіз практики Суду Справедливості ЄС в процесі підготовки дисертаційного дослідження.

РНС НД – 2.3. Вміння історичного тлумачення різноманітних джерел права Європейського Союзу.

2. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни

2.1. Анотація програми навчальної дисципліни

Курс навчальної дисципліни «Інституційне право Європейського Союзу» спеціальності 293 «Міжнародне право» розрахований на освоєння аспірантами поглиблених теоретично-методологічних знань щодо дослідження закономірностей появи і розвитку інституційного механізму Європейського Союзу, що включає в себе вивчення еволюції правового статусу інституцій, особливості діяльності органів та агенцій, дослідження взаємовпливу та взаємоконтролю інституційного механізму ЄС. Завданнями навчальної дисципліни є визначення основних закономірностей становлення,

розвитку та функціонування інституційного механізму Європейського Союзу.

Модуль 1.

Історія становлення та загальні принципи побудови інституційного механізму Європейського Союзу

Характеристика інституційного механізму Європейського Співтовариства вугілля та сталі. Повноваження Вищого керівного органу, Ради Міністрів, Загальної Асамблеї та Суду Правосуддя.

Правовий статус інституцій Європейського Економічного Співтовариства та Співтовариства з атомної енергії. Вплив Конвенції про заснування деяких спільних інституцій для Співтовариств 1957 р. на інституційний механізм. Роль практики діяльності Ради Міністрів та Суду правосуддя на еволюцію правового статусу Асамблеї в 1960-х роках.

Аналіз Брюсельського Договору про злиття 1965 року. Роль Люксембурзького компромісу на процеси прийняття рішень в Раді Міністрів. Внесок бюджетних договорів 1970 і 1975 рр. в обсяг повноважень інституції. Передумови та причини створення Європейської Ради 1974 р. Передумови та причини створення Рахункової Палати 1977 р. Реформування інституційного механізму Європейського Союзу за Єдиним Європейським актом 1986 р., Маастрихтським Договором 1992 р., Амстердамським Договором 1997 р., Ніццьким Договором 2001 р., та Лісабонським Договором 2007 р.

Розмежування правового статусу «інститут», «орган», «агенція». Принцип наділення компетенцією, субсидіарність та пропорційність, принцип лояльної співпраці, принцип інституційної рівноваги., принцип солідарності. Інші принципи організаційного механізму ЄС: суміщення функцій; поліцентричність структури; принцип розподілу влади та його реалізація в рамках інституційної системи ЄС; прозорість та відкритість;

узгодження наднаціонального та міжурядового методів співпраці; колегіальність при прийнятті рішень; процедурна визначеність та вмотивованість актів. Принципи міжнародного права та їх місце в системі принципів інституційної структури ЄС.

Модуль 2.

Європейський Парламент, Європейська Рада, Рада Європейського Союзу, Європейська Комісія, Суд Європейського Союзу, Європейський Центральний Банк, Рахункова Палата

Історія заснування Загальної Асамблеї та розвиток її повноважень. Акт про вибори представників в Асамблею шляхом загального прямого голосування від 20 вересня 1976 р. Склад, порядок формування та правовий статус депутата Європейського Парламенту. Порядок проведення виборів до Європейського Парламенту. Принципи права участі у процедурі виборів у Європейський Парламент для громадян Союзу, які мешкають в державі-члені, що не є державою їх національного громадянства. Порядок роботи, структура та прийняття рішень в Європейському Парламенті. Законодавча функція Європейського Парламенту: загальна та спеціальна законодавча процедура. Процедура консультацій. Бюджетна функція та функція політичного контролю Європейського Парламенту.

Заснування та етапи формалізації правового статусу і ролі Європейської Ради. Трансформація статусу Європейської Ради за Лісабонським договором. Склад, порядок роботи, повноваження та прийняття рішень в Європейській Раді. Аналіз діяльності Європейської Ради в розробці стратегій Європейського Союзу. Характер відносин Європейської Ради з іншими інституціями Європейського Союзу.

Еволюція правового статусу Ради Європейського Союзу. Склад та порядок формування Ради Європейського Союзу. Повноваження конфігурацій Ради Європейського Союзу. Головування та проведення засідань в Раді Європейського Союзу. Прийняття рішень в Раді Європейського Союзу. Роль Комітету постійних представників (Корепер) у законодавчій діяльності, що здійснюється Радою Європейського Союзу.

Еволюція правового статусу Європейської Комісії. Склад та порядок формування Європейської Комісії. Інститут незалежності комісарів, вимоги до комісарів, відставка окремого комісара. Роль Європейської Комісії в законодавчому процесі Європейського Союзу. «Квазісудові» повноваження Європейської Комісії. Європейська Комісія як «охоронець європейської інтеграції». Делеговані повноваження Європейської Комісії. Характер відносин Європейської Комісії з іншими інституціями Європейського Союзу.

Еволюція правового статусу Суду Справедливості та Загального Суду Європейського Союзу. Юрисдикція Суду Справедливості: види позовів. Загальний Суд: склад, порядок формування, строк повноважень, структура. Захист права ЄС в Суді Європейського Союзу: прямі і непрямі провадження. Провадження проти держав-членів, що порушують свої зобов'язання за правом ЄС: підстави ініціювання, суб'єкти, порядок розгляду, характер рішень Суду справедливості. Провадження проти інститутів, що ухвалюють незаконні правові акти ЄС: підстави ініціювання, суб'єкти, порядок розгляду, характер судових рішень. Провадження проти незаконної бездіяльності інститутів ЄС: підстави ініціювання, суб'єкти, порядок розгляду, характер рішень Суду справедливості ЄС. Преюдиціальні провадження: визначення, природа, суб'єкти, порядок розгляду, характер рішень Суду справедливості.

Створення Європейського Центрального Банку та європейської системи центральних банків. Джерела правового статусу, склад, порядок формування та порядок роботи Європейського Центрального Банку. Повноваження Європейського Центрального Банку. Керівна Рада та

Правління Європейського Центрального Банку: склад, голосування, повноваження, засідання.

Склад і порядок формування Рахункової Палати. Незалежність інституту Рахункової Палати: роль та місце в механізмі стримувань та противаг. Вимоги до членів складу Рахункової Палати ЄС. Організаційна структура, порядок та форми роботи. Повноваження Рахункової Палати ЄС. Юридична сила рішень Рахункової палати.

Модуль 3.

Органи та агенції Європейського Союзу

Органи ЄС: поняття, правовий статус, функції, завдання. Джерела правового статусу органів ЄС: органи та комітети первинного та вторинного права ЄС. Відмінність правового положення органів ЄС від структурних підрозділів при інституціях ЄС. Економічний та соціальний комітет: склад, порядок формування, повноваження, юридична сила рішень. Участь у законодавчому процесі в ЄС. Комітет регіонів: склад, порядок формування, повноваження, юридична сила рішень. Участь у законодавчому процесі в ЄС.

Джерела правового статусу Європейського Омбудсмена. Порядок призначення та звільнення Європейського Омбудсмена. Повноваження Європейського Омбудсмена. Порядок звернення до Європейського Омбудсмена: юридична сила рішень. Аналіз щорічних річних звітів (Annual Reports) Європейського Омбудсмена.

Правовий статус, процедура призначення та обсяг компетенції Верховного представника Союзу з питань закордонних справ і політики безпеки. Взаємодія Верховного представника Союзу з питань закордонних справ і політики безпеки, Голови Європейської Ради та Голови Європейської Комісії в інституційній архітектурі зовнішньої діяльності ЄС. Роль Європейської служби з питань зовнішньої діяльності в здійсненні

повноважень Верховного представника Союзу з питань закордонних справ і політики безпеки.

Агенції як елементи інституційного механізму Європейського Союзу. Юридичний статус, завдання, найменування та функції агенцій ЄС. Європейський інвестиційний банк: функції, формування капіталу та порядок надання інвестицій. Співробітництво із Україною. Європейське поліцейське відомство (Європол): мета діяльності та предмети відання, повноваження, керівні органи. Співробітництво Європолу із Україною. Євроюст: мета діяльності та предмети відання, повноваження, керівні органи. Європейська оборонна агенція: мета діяльності та предмети відання, повноваження, керівні органи.

2.2. Основні модулі навчальної дисципліни

№	Модуль/назва	Кількість Кредитів ЄКТС	Всього годин	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна Робота здобувачів
				Лекції	Семінарські заняття	
1.	Модуль 1. Історія становлення та загальні принципи побудови інституційного механізму Європейського Союзу	2.3	70	10	10	50

2.	Модуль 2 Європейський Парламент, Європейська Рада, Рада Європейського Союзу, Європейська Комісія, Суд Європейського Союзу, Європейський Центральний Банк, Рахункова Палата	2.5	74	12	12	50
3.	Модуль 3. Органи та агенції Європейського Союзу	2.2	66	8	8	50
Разом	3	7	210	30	30	150

3. Вимоги викладача

При вивченні дисципліни «Інституційне право Європейського Союзу» використовуються наступні форми освітнього процесу: навчальні заняття; виконання індивідуальних завдань; самостійна робота; контрольні заходи. Основними видами навчальних занять є: лекція; практичне, індивідуальне заняття.

Лекція – основна форма проведення навчальних занять, призначена для засвоєння теоретичного матеріалу. Лекція повинна передувати усім названим формам освітнього процесу. Типи лекцій (інформаційна, проблемна, оглядова, лекція-дискусія, лекція-бесіда, презентація) запроваджуються

викладачем. Як правило, лекція є елементом курсу лекцій, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни.

Практичне заняття – форма навчального заняття, за допомогою якої викладач організовує детальний розгляд аспірантами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання аспірантами відповідно сформульованих завдань. Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок аспірантів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю аспірантів, вирішення завдань з їх обговоренням, виконання контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Практичне заняття спрямовані на закріплення і поглиблення знань з основних тем навчальної дисципліни, засвоєння основних понять і категорій інституційного механізму ЄС, залучення аспірантів до активної навчально-дослідної діяльності, формування правового мислення, набуття вмінь самостійно здійснювати аналіз установчих актів ЄС, актів, прийнятих інституціями, регламентів роботи та щорічних звітів, застосовувати доктринальні положення при підготовці дисертаційної роботи.

Оцінки, отримані аспірантами за окремі практичні заняття, враховуються при виставленні суми балів поточного контролю з даної навчальної дисципліни. Відвідування практичних занять є обов'язковим для аспірантів.

З додаткових запитань можна отримати консультацію на кафедрі.

4. Контрольні заходи результатів навчання

Контроль знань в рамках навчальної дисципліни здійснюється з урахуванням бально-рейтингової системи

4.1. Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів

лекції – 0 балів;

практичні заняття – 15 балів;

виконання завдань самостійної роботи – 10 балів;

педагогічний контроль (Модуль №1, Модуль №2 і Модуль №3) – 5 балів
x 3 = 15 балів;

іспит – 60 балів.

Разом: 100 балів.

Підсумки педагогічного контролю проставляються в відомості по накопичувальним принципам і є підставою допуску до іспиту. Якщо здобувач набрав протягом семестру за підсумками рубіжного та поточного контролю менше половини максимальної оцінки (60%) з навчальної дисципліни, то він до іспиту не допускається.

4.2. Шкала підсумкової оцінки знань здобувачів

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮАУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74

Е	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язкий повторний курс		1 – 34

4.3. Методи педагогічного контролю

Традиційні методи:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань тощо;
- методи письмового контролю: розв'язання тестових завдань, контрольні роботи, есе у рамках запропонованих тем тощо;

Інноваційні методи:

- портфолію, есе тощо;

Методи самоконтролю:

- уміння самостійно оцінювати свої знання, peer review тощо.

5. Показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень здобувачів

Зміст самостійної роботи, як виду поза аудиторної роботи аспіранта визначається програмою навчальної дисципліни «Інституційне право Європейського Союзу», методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Під час цієї роботи аспірант повинен самостійно опрацювати конспекти лекцій, джерела права Європейського Союзу, судову практику ЄС відповідно до тем навчальної дисципліни. Також важливе значення має вивчення матеріалу, який викладений у підручниках з інституційного права ЄС, історії

європейської інтеграції, права Європейського Союзу, навчальних посібників, монографіях, наукових статтях та в іншій науковій і навчально-методичній літературі та додатково рекомендований викладачем. Методичні матеріали повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку аспіранта. Самостійна робота аспіранта над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися в науковій бібліотеці Університету, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також в домашніх умовах. У необхідних випадках ця робота проводиться відповідно до заздалегідь складеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу аспіранта до необхідних дидактичних засобів.

Формами самостійної роботи аспіранта є:

- письмове виконання домашніх завдань;
- засвоєння теоретичного матеріалу за темами практичних занять;
- доопрацювання матеріалів лекцій;
- робота в інформаційних мережах;
- опрацювання додаткової літератури;
- есе за вузькоспеціальною проблематикою;
- створення портфоліо навчального курсу та його презентація;
- написання рефератів, повідомлень та їх презентація;
- підготовка та опублікування наукових статей, тез наукових доповідей;
- участь у науково-практичних конференціях;
- складання бібліографії за відповідною темою;
- узагальнення судової практики;
- коментування джерел права Європейського Союзу;
- інші форми роботи.

Вибір аспірантом видів самостійної роботи здійснюється за власними інтересами та узгоджується з викладачем, який виконує організацію,

контроль та оцінку якості її виконання.

Навчальний матеріал, який згідно із робочим навчальним планом має бути засвоєний студентами в процесі самостійної роботи, вноситься в суму балів поточного контролю разом із навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи здобувачів

Договір про Європейський Союз 1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text

Договір про функціонування Європейського Союзу 1957 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text

Decision of the European Parliament of 9 March 1994 on the regulations and general conditions governing the performance of the Ombudsman's duties of 9 March 1994. Official Journal. L 113. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31994D0262&from=GA>

Protocol (No 3) on the Statute of the Court of Justice of the European Union (latest amendments of 17.04.2019). URL: https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2016-08/tra-doc-en-div-c-0000-2016-201606984-05_00.pdf

Rules of Procedure of the Court of Justice of 25.09.2012 (latest amendments of 26.11.2019). URL: https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2012-10/rp_en.pdf

Rules of procedure of the European economic and social committee of 10 February 2021. Official Journal. 2021. Serie L. No. 46. P. 47-81.

Rules of procedure the Committee of the Regions on 31 January 2014. Official Journal. 2014. Serie L. No. 65. P. 41-64.

Основна література

Грицяк І.А., Говоруха В.В., Стрельцов В.Ю. Правова та інституційна основи Європейського Союзу. Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2009. 620 с.

Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу : монографія / під ред. І. В. Яковюка. Київ, 2012. 208 с.

Інституційна система ЄС : навч. посіб. / Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, Н. М. Рудік. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. 220 с.

Комарова Т.В. Суд Європейського Союзу: розвиток судової системи та практики тлумачення права ЄС: монографія. Харків: Право, 2018. 528 с.

Яковюк І. В. Правові основи інтеграції до ЄС: загальнотеоретичний аналіз: монографія. Харків: Право, 2013. 760 с.

Додаткова література

Довгань В. М. Європейський Парламент. Правовий статус і компетенція в системі органів Європейського Союзу: Монографія. К.: КНТ, 2007. 204 с.

Європейське право: Право Європейського Союзу: підручник: у трьох книгах / За ред. В. І. Муравйова. Київ: Ін Юре, 2015. 312 с.

Круглашов А. М., Озимок І., Астапенко Т. С., Руссу В. В. Європейська інтеграція на початку нового тисячоліття: довідник./ склад. А. М. Круглашов, І. Озимок, Т. С. Астапенко, В. В. Руссу. Ч.1.Чернівці, 2010. 212 с.

Рудік О.М.Вироблення політики та ухвалення рішень в ЄС: навч. посіб. Модуль 4. Київ: Міленіум, 2009. 278 с.

Тюшка А. Договір про конституцію для Європи: генезис, юридична природа, політична цінність: монографія. Київ: К.І.С., 2007. 228 с.

Інтернет-ресурси

<http://europa.eu> — Офіційна сторінка Європейського Союзу

<http://www.eurotreaties.com/eurotexts.html> тексти установчих договорів Європейського Союзу

www.minjust.gov.ua/file/23491 — Консолідовані версії Лісабонського договору (українською мовою)

<http://www.euractiv.com> — медіа портал Європейського Союзу

<http://www.europarl.europa.eu> — офіційна сторінка Європейського Парламенту

<http://ec.europa.eu> — офіційна сторінка Європейської Комісії

<http://www.consilium.europa.eu> — офіційна сторінка Ради Європейського Союзу

<http://www.curia.europa.eu> — офіційна сторінка Суду справедливості Європейського Союзу

<https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html> - офіційна сторінка Європейського Центрального Банку

<https://www.eca.europa.eu/en/Pages/ecadefault.aspx> - офіційна сторінка Рахункової Палати

<http://www.ombudsman.europa.eu/start.faces> — офіційна сторінка Європейського Омбудсмена

<https://www.eesc.europa.eu/pl> - офіційна сторінка Європейського Економічно-соціального комітету

<https://cor.europa.eu/en> - офіційна сторінка Комітету регіонів Європейського Союзу

<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html> - пошукова система нормативних актів ЄС